

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru mareașle pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografică arhidieceană Sibiu, strada Măscărilor 47
Correspondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măscărilor Nr. 43.
Epistole neretrânse se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori
15 cr. rândul un litere armon — și timbru de 30 cr. pentru
Se-care publicare.

Nr. 3842. Scol.

Cerculariu

cătră tôte oficile protopresbiterale, ca inspectorate tractuale de scôle, și cătră toți învățătorii dela scôlele confesionale ortodoxe române din arhidieceasa Transilvaniei.

Înaltul ministeriu regiu-unguresc de culte și instrucțiune publică a demnit prin emisul dtdo 26 Septembrie a. c. Nr. 29868 o comisiune la preparandia de stat din Deva pentru examinarea din limba maghiară a învățătorilor nemaghiari dela scôlele populare din patriă. Comisiunea va începe activitatea s'a în 28/16 Decembrie a. c.; ér' învățătorii, cari voesc a se supune aceluși esamen, au de a șterne până la 20/8 Decembrie însimăriile lor în scris instruite cu atestate despre aplicare și serviciu, la inspectoratul regiu de învățământ din comitatul Hunedôrei (în Deva).

Aducându-se această la cunoștința învățătorilor noștri se atrage totodată atențiunea acelora la impregiurarea, că la 30 Iunie st. n. al anului viitoriu 1883 espiră termenul, până la care în urma articolului de lege XVIII din anul 1879 toți învățătorii nemaghiari, întrați în funcțiune dela anul 1872 încôce, sânt dători a-și însuși limba maghiară, încât sê-o pôta propune în scôlele populare elementare. În sensul §-lui 3 al cîtelei legi această destoinicie are a se legitima prin depunerea de esamen înaintea unei comisiuni instituite prin înaltul ministeriu regiu-unguresc la vre-una din preparandiile de stat din patriă.

La depunerea esamenului (supletoric) din limba maghiară sânt obligați toți cei întrați în funcțiune dela 1872 până la 30 Iunie st. n. 1882 fără considerare, când și în ce mod și-a însușit cunoștința acelei limbi, fiind așa dară a se admite la depunere și aceia, cari și-au procurat cunoștința

ei afară de cursurile supletorice, pe cale privată sêu în ori-ce alt mod.

Asemenea se trage atențiunea inspectorilor noștri tractuali de scôle la prescriptul §-lui 6, punctul 3 din citata lege, în urma căruia acele scôle populare nemaghiare, ale căror învățători nu vor satisfac postulatului legii, se vor considera de necorespunđătoare legilor regnicolare și se vor tracta după dispozițiunea §-lui 15 al articolului de lege XXXVIII din anul 1868.

Din aceste resultă de sine pentru învățătorii întrați în funcțiune dela 1872 până la 1882 detorința de a-și procura prin depunerea esamenului prescriș înainte de espirarea termenului prefipt în lege — atestate de calificatiune din limba maghiară; ér' inspectorii noștri tractuali vor avé de a îngriji ca învățătorii sê corespunda aceluși obligământ al legii, pentru ca scôlele nôstre populare se nu fie espuse urmărilor dictate de lege.

Din scđința consistoriului arhidieceean ținută în

Sibiu, la 9 Noembrie 1882.

Nicolau Popca m. p.,
archimandrit și vicar arhiepiscopesc.

Bucurie „patriotică”.

Israelul, nu cel pur jidovesc, este vesel că dl vice comite Mihalka, fără a fi fost interupt și-a putut juca piesa „patriotică” în Sigethul Marmășei, în numele Românilor marmășeni. De vre-o patru cinci zile, ba mai de o săptămână, diarele maghiare și maghiarone cânt tot de pe notele acestei victorii.

Cetitorii noștri știu acum, ca și noi, ce însemnătă politică se poate atribui unei manifestațiuni la comandă, și cu toate acestea, spre mirarea noastră, ea se tacează de presa ungurească stăt de mult, încât pare că e vorba de cucerirea unei imperații.

Mărturisim că impresiunea ce ne face purtarea presei maghiare cu o manifestațiune pro ou r a ț și care poartă timbrul oficiosității, nu poate fi bună. Impresiunea aceasta însă nu e nici decum efectul unei zeloshi san a unei temeri. Este acea părere de rău sinceră, pricinuită de noua convingere, că presa maghiară nu vrea odată cu capul sê țină seamă de adevărata situațiune, prin urmare, că ei și acum i lipsește simțul pentru crearea unei situațiuni, care sê aducă mulțămire în locul nemulțămirei.

Ei bine, presa ungurească și cu ocaziunea aceasta urmează tactica struțului, care își ascunde capul în nisip, ca sê nu vadă ce se întâmplă în giurul sêu. Și tactica aceasta în timpul de aci este o dovadă pipăită, că acei Maghiari care au cuvântul cel dintău în afacerile politice unguresci nu înțeleg ceea ce se petrece astăzi în lume.

Români, cari cunosc situațiunea cea reală și cari știu că la adunarea din Sibiu au luat parte și delegații alegătorilor din Maramureș, nu se vor împedea de loc de ditrambele presei unguresci. Ei vor căuta și mai departe a și vedé de interesele lor, fără de a jigni interesele adevărate cetățenesci a le compatrioților lor.

Apoi mângăierea lui „P. Napló” în articolul de Duminecă, că presa esternă încă n'a luat notiță despre memorial, pentru Români este de puțină importanță. Socoteala în privința aceasta încă nu e încheată și de altminteria noi șcim că presa italiană d. e. începutul l'a făcut deja. Făcându-se începutul, urmarea de sigur încă nu va lipsi.

Revista politică.

Sibiu, în 15 Noembrie.

Antisemitismul în Ungaria nu se astăpără. Când într-o parte când într'alta isbucnesc în forme diverse. Nu ne bucurăm de fenomenul acesta,

pentru că vedem întrinsul un pretecest dat în mâna guvernului de a reduce libertatea presei. Ministrul president Tisza în una din scđințele casei deputațiilor a și dat expresiune ideei acesteia, care odată realitată nu va lovi atât direcțiunea antisemitică, ci naționalitățile nemaghiare, care n'au nimica cu antisemitismul, dar sânt rău vățute de patrioții *ex offo*.

Afacerea scaunului metropolitan al Rutenilor din Galiciă este resolvată acum cu desăvêșire. Postul metropolitan, Iosif Sembratovicz, se retrage în viața privată. De asemenea se retră în viața privată și unii dintre membrii capitolului metropolitan. Polonii galițiani, aceasta se vede din presa lor, triumfează. Rutenii și-au atras asupra l'urșia Polonilor, dice o foaie din Viena, pentru că au fost credincioși imperiului. Acum sânt Polonii considerați de propețele imperiului: cu toate că ei sub pretecestul de a fi imperialiști, vênează interesele lor naționale.

În „Allg. Ztg.” din München s'a publicat un articol: „Austria și staturile balcanice, în care se pune paralela politica austro-italiană de oare când și politica austro-orientală de acum. Articolul culminează în ideea de a cede Austro-Ungaria Bosnia Serbiei pentru prețul unei convențiuni vamale și comerciale.

„Polit. Corr.” a primit dela Paris o împărțămire din sferelor politice de acolo, că vor avé loc conferențe europene. Nu se știe încă unde se vor ține conferențele. *Agence Havas* susține că în Londra, pe când alte scđri dic că în Constantinopole și că obiectul de desbatere al conferențelor are sê fie regularea navigațiunei pe Dunăre. Din „Romanul” prănsită ca guvernul României va pretinďe că și România sê fie reprezentată în conferență.

Căltoria lui Giers a cam încetat de a mai fi obiectul de discutiune în presă. Întru cât a fost, în

FOIȚA.

Din științele naturale.*)

München 10 Octomvree.
(Acheere.)

O întrebunțare importantă de acumulatori s'a făcut denăduile la Londra de Sellow și Volkmar, un german născut la Kil, care acum e director la compania „Electrical Power Storage Company”. Acumulatorii s'au întrebunțat spre mănarea unei corăbii mici electrice, numite „Electricitaet”, pe apa Themse. În douăzeci și patru de minute, s'a făcut cu o iuțime de vro opt noduri pe oară, navigațiunea de probă a „Electricității”, dela Queuil fabricice „Electoral Power Storage Company” până la „London Bridge” și de aci îndărăpt până la „Queuil în Millwall”. Corăbiușă aceasta e vasul cel dintău electric, pre care s'a întrebunțat motorul electric la o întrebunțare comercială practică. Cine poate spune, căutând la succesul

acesta dintău practic, cât se poate perfecțiunea în șcece ani aplicațiunea aceasta!

Întrebunțarea puterii electrice pentru Telefonie visitătorul în München o găsece pretutindinea în espșiune.

Pretutindinea vedem cășute de corespondență și pretutindinea aparate aședate, care fac posibilă conversațiunea espunătorilor cu comisarii esaminatori și cu localitățile, în care sê află mașinele și ales care fac publicului multă pretrecere. Combiiațiunile microfoniului cu telefonul sânt de un interes deosebit. Cu cât este mai puternică undulațiunea tonurilor într'un telefon, cu atât e translațiunea lor mai clară. De aceea înaintea telefonului se pune microfoniul, care prin'un iute schimb polar măreșce influența undulațiunii sunetelor în capetele șirmelor. Din sistemele cele multe și diferite espuse deosebim numai pe cele ce legă palatul de sticlă cu cele trei teatre a la cetăței. Sistema Berliner, care îngrijesece translațiunea musicală dela oră, face ca producțiunea musicală sê se audă cu oare-care precisiune.

Sistema Paterson îngrijesece translațiunea musiciei din „Colosseum” lui Kil, și putem dice, că claritatea cu care musica se aude nu lasă nimenica de dorit. Sistema Blake funcțiunea în teatru de pe „Gärtnerplatz” și pentru cuvinte vorbite și cânt e cea mai de frunte. Ea deși nu produce prea bine și frumos tonurile musiciei mai aspre și tari, ca basul și sunetul tobei, reproduce celelalte tonuri într'un mod excelent. Afară de acestea mai amintim telefoanele după sistemele Reis, Bötcher și Siemens și colecțiunea de telefoane și microtelefoane de sisteme diferite proprie de controlorul telegrafului, Alecsandru Lamberg în Linz.

În conncs cu sistemele acestea de telefon trebuie sê amintim „Glossograph” pe care l'a espus un Inginer din Austria, Amadeo Gentili. „Glossographul” este un fel de fonograph și are a face pre stenographul de prisos. Cuvintele vorbite se transferează de sine prin membrane de sunete în cerusele scritoare și se fixează pe hârtie în semne caracteristice. Aparatul trebuie organizat astfel, ca

semnele sê se poată interpreta fără greutate, respective sê se poată cite. Dificultatea aceasta Gentili a delaturat-o cel puțin în parte.

În grupa „Telegrafie” și „Signale” sânt de interes aparatele espuse de societatea drumurilor de fer de stat austriace. Aparatele acestea au stérnit interes chiar și în Paris. Aci e bariera electrică, care prin telegraf se închide și face sê sune un clopot, până nu se deschide eară. Aci vedem anușătorii electrics de stațiuni, lădițe mici cu numele stațiilor care se află în fiesce care cupsu și prin o șirmă de telegraf se regulează de conducătorul trenului, aparate electrice de strigat și clopote de signals, care luercă de sine, dacă d. e. un vagon s'ar desface de tren. Societatea franceză a drumului de fer de nord a espus un tren complet în miniature ajustat cu aparate pentru signale electrice.

Secția electro-medicinică ne arată felurite întrebunțări de puterea electricității spre scopuri medicinice. Electrodi în cele mai diferite forme servesc spre introducerea materiei galvanice în părțile diferite ale trupului

*) Veși Nr. 128.

cele din urmă a fost interpretată în favorul păcii. Rusia într-aceea armează din toate puterile mai departe.

Din România se scrie la foile din Viena că Maiorescu va fi de numit ministru resident al României la Berlin, iar V. Alexandri în aceeași calitate la Paris.

Scrierile aceste din urmă trebuie primite pe lângă rezervă. Maiorescu într-un discurs celebru, rostit în zilele aceste în camera României, a declarat că sgomotul despre denumirea sa este fără de nici un temei.

Pericolul unui război Austriaco-Rus.

Cetim în „Neue Freie Presse“ următoarele:

Decât-va timp idea unui război în contra Rusiei câștigă în Austro-Ungaria tot mai mult teren. În presa ungară întelmin în fie care zi câte un articol, care tratează această chestiune.

În delegațiunea ungurească din sesiunea aceasta, au scăpat mărturisiri, care ne fac a conchide la un război în viitor. Chiar un djar liber din Viena afirmă că un război cu Rusia pe viitor e inevitabil, ba încă în opinia publică se înrădăcează tot mai mult idea, că ciocnirea celor două mari imperii nu numai nu se poate înlătura, ci se va face cât de curând.

De când sunt spiritele cuprinse de această idee? Nu cumva s'au schimbat de odată scopurile Rusiei? Nu urmează aceleiași drum de un secol și jumătate? Sau numai acum s'a descoperit că Austria și Rusia sunt rivale la Dunărea de jos și în peninsula balcanică?

Politica Rusiei remas aceeași de la Petru cel Mare, și chiar atunci a existat între Austria și Rusia oare care rivalitate în Orient, când armatele lor unite combatău puterea Otomană, ce decădea. Dar pericolul, că amândouă statele s'ar pute încăera pentru Orient, e de o nouă origine. El există de când am intrat în Bosnia și Țerțgovina. De atunci politiciile celor două imperii s'nt dominați de idea că o luptă va începe între monarhia noastră și Rusia.

Cât timp Austria a avut caracterul unui stat german sau germano-unguresc și s'a abținut dela ori ce euceriri în sud-est, Austria și Rusia s'au

și spre agitațiunea, iritațiunea nervilor anumiți. [Electro-Endoscoپی spre iluminarea electrică de goluri înțucate în interiorul trupului; instrumentele galvanocustice ajută chirurgical prin sime de platină, cari prin fluid galvanic se înferbentă de a cauteriza, a tăia sau separa părți bolnave înăuntrul trupului. Mașine de înflutni cu scăunase sau mese de izolat, mănușuri de electrozi cu întrerupere etc., fac posibil, de a trata eficae într-una sau în restimpuri trupul întreg cu electricitate. Și un aparat automat de inducții e aci, așa de mic, de l poate băga un medic în busunar, când pleacă de a căuta pacienții săi. Se vede, că esopșiunea de electricitate dela München nu este numai amusanță și instructivă pentru laici, ci procură și pentru oameni de specialitate ocașiunea la progrese practice.

În fine încă o curiositate din America. Pe când Siemens, capul electrilor germani, a espus puține lucruri la esopșiunea din München, neobositul Edison face să se mire lumea de invențiunile sale. Edison are să facă o invențiune nouă. El electricitarăse, care până acum a transportat numai cugete, sunete, lumină etc. vrea să o întrebuințeze și pentru trasportarea de obiecte materiale. Aparatul, pe care vrea să l construe, are să se numeasca Telefor.

putut mișca una lângă alta ce două planete, care percurg drumul lor natural. Politică, care dela 1878 a câștigat puterea supremă, care caută dincolo de frontarii câștiguri și în interior, a creat o majoritate slavă a camerei imperiale, a abătut pe Austria într-un nou drum. Am pute-o numi politică de comete. Un astfel de comet strălucese și orbesce, dar simburile său e mic și îmbrăcat în întro pătură mare nebulosă, încrușează drumul său și l taie pe al celorlalte corpuri cerești. Noi încă încrușăm acum drumurile Rusiei. Noi deșteptăm gelosia ei nu numai prin încercările noastre de a micșora și înlătura influența sa la popoarele sud-slavice, ci și prin ce i-o face Austria. Cu cât mai sus ridică capetele Slavii marchiei noastre, cu cât mai nepepedemate se desfașură dorințele lor și cu cât mai multă satisfacțiune li se dă la ce cer, cu atât mai violentă devine rivalitatea Rusiei, căci se vede în pozițiunea sa ca putere preponderantă slavă amenințată de acea Austria, care până acum 16 ani a fost puterea preponderantă a Germaniei.

Ce concluziune ar trage din acest raport un cap politic imparțial? Ar trebui să spună consecință, că Austria, dacă n'ar voi să se încere cu Rusia ar trebui să își schimbe politica sa. Războiul e îngrozitor și lumea se spărie de el mai mult ca ori când.

Popoarele vreau pace, și monarhii ca și diplomații mărturisesc la fie care ocaziune sărbătorească că iau în considerațiune această dorință ardătoare. Un război cu Rusia s'ar asemăna pentru Austria cu un joc, în care se pune o sumă mare de bani fără vr'o speranță de câștig. Victoria nu ne ar aduce nici un folos, ear a descrie urmările unei pierderi, condeii se cutremură. N'ar fi mai bine deci a evita ori ce ar provoca un război cu Rusia?

Slavii din Austria consimt cu noi în această privință — bine înțeles afară de Poloni. Pentru aceștia războiul în contra Rusiei ar fi un război național, având de țintă restabilirea Poloniei în vr'o formă oare care, pe speșele Austriei victorioase. Contrastele în mijlocul majorității parlamentului nostru s'nt atât de mari, în cât ea, în o chestiune de cea mai mare însemnătate, a politicii esterne, ar trebui să se desbine în două tabere, dacă ar fi convocată să decidă asupra acestei chestiuni. Facend abstracțiunea de Poloni, toți slavii austriaci cu Cehii în frunte, nu înclină spre un război în contra Rusiei, nu atât din considerații politice, cât din simțiminte naționale. Ei caută a lucra în contra ideii neevitabilității sale -- dar cum? În loc de a recunoașca că politica noastră internă se apropie de pericolul încierării, pe care ei combat, caută motivul chiar în mersul regulat și unicul salutar al politicii noastre esterne, în alianța cu Germania.

Organul Cehilor din Moravia esprimă ideea conducătoare a politiciilor nostri Slavi. Ei se îngrozesc de contrastul ce există între politica internă și între cea esternă. Ei so plâng că politica esternă nu e prănsă de spiritul slav, șgăltăe și întinde în toate părțile de alianța austro-germană, care e contrară dorințelor, scopurilor și pasiunilor lor.

Ca să nu vadă marelă foloasă, siguranța linsitoare ce oferă monarhiei noastre amicitia germană, se prefac orbii. Lor nu li e atada de bună starea Austriei, cât îndeplinirea vrsurilor lor, vreau să înainteze dela politica internă la cea esternă. Majoritatea în parlament nu le e de ajuns, voesc acum să conducă și afacerile esterne.

Modul cum poartă ei lupta în contra amicitiei cu Germania, corespunde obiceiurilor lor. Clevesc pe Bismarck atribuindu-i intențiunea de a

lăsa printr'o repede schimbare, la un moment dat, pe Austria în mâna sorții; de altă parte tot Slavii denunță pe concetățenii lor germani, provocând pe guvern de a stinge focul casnic german. Cine n'a uitat istoria anilor 1862 și 63, acela știe că marea partidă germană de atunci era compusă de cei mai buni patrioți austriaci. Ce voia marea partidă germană? De a manșina Austria în fruntea Germaniei și de a o mări și împuternici prin o strînsă legătură cu Germania. Partida mări în diua pierderi dela Königgrätz, dar programul ei trăese încă cât priveșce pe Austria; trăese în sensul că Austria și Germania merg mână în mână ca aliați credincioși și unite se vor opune tuturor furtunilor.

Noi nu vedem deci un rēu în alianța Germaniei, și ceea ce ne propun Cehii să facem, ca să putem înlătura pericolul unui război cu Rusia refuzăm cu hotărîre, fiind că acel recept cehic nu numai contrariază scopurile noastre, ci caută a vedea pe Austria aliată nu cu ruda sa de neam și sânge — aliată naturală — ci cu un stat semicivilizat, șguduit de friguri revoluționare și care nu oferă nici o garanție de pace. Suntem convinși că dorințele cehice vor ataca în zadar amicitia austro-germană și că contrațicerea dintre politica noastră internă și esternă nu se va rezolva în favoarea Slavilor.

Arab Tabia și moștenitorul tronului României.

În parlament, scrie „Unirea“, s'a început alaltăori dezbatoarea respunsului la Mesagiul tronului. Intre alți oratori nemulțămii cu forma goală a proiectului de adresă, a fost și d. Cogălniceanu. În discursul său, bētrânul om de stat, a ridicat două chestiuni de o însemnătate superioară: chestiunea Arab-Tabiei, neresolvată încă cu toate afirmațiunile contrarii date în alți ani de esentivă, și chestiunea creșterii moștenitorului tronului.

Credem interesant pentru cetitorii nostri ale împărțări aceste două părți din discursul dlui Căgălniceanu:

Eu cred că această Cameră ar trebui să se ocupe pe de situațiunea din afară și de cea din intru. Într'adevăr, am fi în drept să ne întrebăm: cari s'nt relațiunile noastre cu puterile străine? ce greutăți avem? de unde avem speranță de sprigin? Dar se gice că acesta este un lucru, care nu se poate spune dela tribuna unei asțiuni mici. S'nt însă chestiuni, cari s'nt prezentate de către însuși d-voastră ca fapte îndeplinite și cari nu s'nt îndeplinite; și dar, avem dreptul să ne întrebăm pentru ce în fapt nu s'a pus în lucrare, ceea ce s'a prezentat prin Mesagiul Regesc ca fapt îndeplinit?

S'nt trei ani, de când s'a anunțat țerei, cu că frontariile noiei noastre provincii, Dobrogea, s'nt statornicite; că chestiunea conflictului cu Arab-Tabia este sfârșită, și sfârșită în favoarea noastră. S'au votat mulțămiri suveranului și prin urmare și guvernului, pentracă acest conflict s'a sfârșit în favoarea țerei.

Dar v'ntrebat, dlor, posedăm noi astăzi Arab-Tabia? Avem noi frontariile noastre hotărîte, precizate, trase pe fața pământului de către comisiunea europeană? Cum s'nt hotărîte? Nici într'un fel. Serbia și are hotarele ei hotărîte, Bulgaria și are hotarele ei hotărîte, Muntenegru și are frontariile sale hotărîte, Grecia chiar, care nu a vrsat nici o picătură de sânge, Grecia a dobândit provinciile întregi, și ceea ce a dobândit i s'a și delimitat. Apoi noi, cari nu avem aceeași situațiune, cari am vrsat atada sânge și am dobândit acea compensațiune, pentru ce comisiunea europeană ne-a hotărît încă frontariile acelei provincii? De ce numai noi să fim osândiți, patru ani după tratatul dela Berlin, să nu avem încă granițele noastre hotărîte? Cum o provincie poate să înflorească fără granițe hotă-

rite? Ce viitor putem pune în această provincie? Am votat atada milioane pentru resuscitarea de drum de fer, pentru tot felul de îmbunătățiri într'o provincie ale cărei hotare s'nt în voia lui Dumnezeu. Am vdtut în jurnale că după patru ani s'a descoperit un sat, care nu era nici al Bulgariei, nici al Dobrogei. A sosit dar timpul să întrebăm pe ministrii Majestății Sale, pentru ce? care e cauza pentru care nu s'a hotărît focă linia despărțitoare între noua noastră provincie Dobrogea și între Bulgaria, cum o gice tratatul de Berlin? Eu eram încă în guvern, voiu face apel la ministrul de esterne de astăzi să spună dea, dacă noi n'am făcut chiar sacrificii, ca să se hotărască chestiunea aceasta? După aceea a venit Mesagiul Domnesc și a declarat posibil că chestiunea Arab-Tabiei s'a hotărît, și cu toate acestea vedem că până astăzi nu avem nimic hotărît și conflicte se întâmplă în toate zilele între țeara Românească și Bulgaria...

D. Ioan Ionescu (dela Brad). Pot să vie într'o dimineață să ne ia înapoi Dobrogea...

D. M. Căgălniceanu. Aceasta nu se poate; d. Ionescu n'are credință în viatarea noastră; nu se poate, ar fi să ne lipsesc de plămâni luându-ne marea. Eu dau jumătate din averea mea, dau tot ca să nu se întâmple una ca aceasta.

Vin acum la cele din intru. Ași fi în drept esărși să întreb, — mai ales noi, cari am fost coalizați la Mazar-Pașa, — așa fi în drept să întreb, dacă ceea ce e astăzi corespunde la lucrările, sforțele, luptele noastre, ale acelei asociațiuni începuta la Mazar-Pașa? Aceasta înse e mai mult o chestiune între primul ministru și între noi, vechii săi asociați dela Mazar-Pașa. Nu voesc să pun chestiunea pe terenul acesta ardător și nu voesc ca tronul să fie adus prin asemeni chestiuni în luptele noastre. Însă e o chestiune mare și pe care o bētrân membru al generațiunii, care a tras programul realizat — programul regalului român: — eu, anul din pușini ce am mai ramas din aceea generațiune, căci s'ntem numai trei patru, în această Cameră, sunt dator, înainte de a muri ca deputat, ca membru al comitetului unionist din Iași, sunt dator să pun pe tapet această mare chestiune.

Duoi mei, prin tratatul de Paris s'a stipulat că populațiunea ambelor țări, Moldova și țeara Românească, au să fie chemate ca să se rostască în privința viitoarei organizări a principatelor. Înainte de a se convoca adunările ad-hoc în Bucuresci și în Iași, s'au format comitetele, s'a format programul, care a devenit programul națiunii întregi. Acest program se numia pe vremea aceea cele patru puncte: Bētrânii și vor aduce aminte de aceasta; cele patru puncte erau scrise până și pe cărțile de vizită: unirea principatelor, guvern monarhic etc...

Cu aceste patru puncte noi moldovenii am venit în Bucuresci. Aceste patru puncte, cari atunci nu s'au realizat decât în parte, s'au realizat prin travaliul a două generațiuni și fie-care din noi trebuie să ceră astăzi, ca să se îndeplinească în total programul partidului unionist.

Am cerut dlor, atunci, guvern monarhic și am cerut principe străin. Când am cerut guvern monarhic, constituțional și liberal, și când am cerut aceasta n'am înțeles puterea dată unui om pe 5, 6 sau 7 ani căci această putere o are și președintele unei republici, am cerut guvern monarhic, am cerut dinastie, stabilitate, am cerut ca copiii noștri să nu treacă prin durerile și prin sacrificiile, prin cari am trecut noi.

Pentru ce am cerut principe străin? Am cerut principe străin numai ca să ne desbrăcăm de dreptul de a avea principii pământeni dintre noi? Nu. Am cerut principie străin, pentru ca să ne aducă o dinastie foarte puternică, care să se apere în timpuri de restrigție, care să apere țeara de luptele aspirațiilor la Domnie. Voiam să fie așa de sus înclăt să nu se mai găsească în această țeară nici unul la scara Domniei. Am cerut un principie străin, pentru ca principiile străine să ne dea o dinastie română. Așa am cerut noi și eu nu înțel-

leg, nu cred că țeara aceasta s'ă poată avea temperamental, ea s'ă rabde un șir de principii străini.

Regatul s'a ȝis în această Cameră cu ocaziunea unei întîmplări, nu este nimic, căci Domnul nostru poate fi rege și împărat. Ei bine, dlor, noi n'am înțeles aceasta. Regalitatea înseamnă cu totul altceva de cît domnia, înseamnă ȝo forță, o stabilitate, pe care domnia nu o prezintă.

Când regalitatea sau regala s'au recunoscut de Europa, credeți d'voastră c'ă aceasta a fost lucrul mic? Credeți c'ă Europa privia aceea ca un simplu nume? Nu, a înțeles alt-ceva; a înțeles întărirea statului român, și erau puteri, cari cu durere ne-au recunoscut și au ȝis cum c'ă speră c'ă regalitatea va însemna un guvern stabil, sdravăn, respectând constituțiunea și toate libertățile, dar care s'ă semene cu celelalte regalități, căci regi avem și în Africa, avem și în Asia.

S'a ȝis în cameră c'ă s'a proclamat un Rege, dar nu s'a întemciat regalitatea și nu eu am ȝis-o întău, ci mulți alții înainte-mea. Atunci am fost maltratrat, mi s'a ȝis c'ă r'eu am făcut. Am ac'l niște cuvinte scrise unde se ȝice că eu aș fi ȝis c'ă Regele e numai un nume. Din contră eu am ȝis c'ă proclamarea Domnului ca Rege presupune o serie de îmbunătățiri din cari cea mai e căpetenie este hotărârea, așezarea în fapt c'ă avem o dinastie.

Nu eram în țeară, eram în străinătate, când onor. d. ministru actual de externe mi a adus un raport bine studiat, foarte patriotic, prin care comunica țării c'ă ordinea succesiunii s'a statornicit. Am ceit această relațiune, ea reprezintă în adevăr cerințele țării, dar s'ă mi permită d. ministru de externe s'ă-i spun c'ă s'a prea entuziasmat de conclusioni, când acele conclusioni nu erau nici decum concluzătoare. Camera însă s'a mulțumit atunci.

Dlor, Dumneȝeu, natura a voita cum ca s'ă nu avem din iubitul nostru Rege un urmaș de sânge, un fiu al s'eu, cum dori-am ceream totuși. Așa fiind, trebuie ca noi s'ă stăm nepăsători și s'ă ne ocupăm de atâtea altele fără s'ă ne ocupăm de cheia bolței? O dată are se vină momentul când se fie nevoie ca s'ă se strige și în monarhia noastră: *Le roi est mort, vive le roi, Regele a murit, trăiască regele.*

Doresc din inimă ca Regele nostru actual s'ă aibă viața lui Matsulean; dar Regeții s'unt și ei muritori, și în starea de lucruri de astăzi cum eroldul va putea striga la noi: Regele a murit, trăiască Regele! Unde este Regele nostru viitor? Se ȝice c'ă s'a regulat ca unul din fii Principelui Leopold s'ă fie moștenitorul tronului nostru. Dar aceasta este care destul? Las la o parte cestiunea de religione, dacă viitorul nostru Rege va fi catolic, ori protestant, ori ortodox; aceasta nu este pentru mine o cestiune, care s'ă ne preocupe. Regele nostru ne-a dat cea mai mare dovadă c'ă un Rege poate s'ă meargă la altă biserică de cît a poporului s'eu, și cu toate acestea s'ă iubiască pe poporul s'eu și s'ă sprijine biserică lui. Nu este mai puțin adevărat însă c'ă aci este o cestiune constituțională, care rămâne nelămurită. Repet c'ă pentru mine este destul, ca viitorul Rege s'ă fie crescut de copil în țeară, ca aici cel puțin, s'ă și deschidă ochii minței sale, dar fac întrebarea: bine este ca tocmăi atunci, când el va avea trebuința de un prestigiu, de o putere mai mare, s'ă-l lășăm a avea delă început o imposibilitate sau o greutate constituțională de rezolvat? S'ă ȝicem cu toate acestea c'ă această greutate va fi înlăturată; rămâne alta cu mult mai mare. Ne aducem aminte noi cei bătrâni c'ă greutate am avut, pentru c'ă s'ă putem face a fi cunoscuți de Regele nostru; căci care poate fi dorința cea mai mare a fie-cărui om politic, decât a se face s'ă fie cunoscut după meritele sale, după lucrările sale, după ideile și principiile sale, nu după recomandarea unora și altora.

Astăzi noi am ajuns, ca s'ă s'ă fim cunoscuți de Regele nostru; bine este ca și generațiunea viitoare s'ă treacă prin aceleași greutăți, prin cari am trecut noi în privința aceasta? Și credeți d'voastră c'ă toate generațiunile s'unt capabile s'ă facă sacrificiile

ce am făcut noi generațiunea aceasta? Noi ne am lepădat de dreptul ce aveam de a ave stăpînitori de sânge româneș; nu știu, dacă alții ar fi făcut-o. Eată ce zicea d. Rosetti: „dacă Cusa se putra bine, am fi avut Domni de sânge româneș.”

Ei dlor; nu o bine ca această cestiune s'ă se lășăm nehotărîtă. Nici o dată o națiune, care se gîndește la viitorul ei, nu s'a putut s'ă remănă indiferentă în fața acestei cestiuni a succesiunii tronului.

Vă aduceți aminte c'ă Suedia, când a v'edut c'ă ultimul ei Rege nu avea copii, a silit pe Rege s'ă dea un moștenitor, pe care s'ă-l cunoască țeara, și atunci Regele a luat pe unul din cei mai însemnați generali ai Franței din timpul primului imperiu, pe generalul Bernadotte și l'a făcut moștenitorul s'eu.

Socotii d-v. c'ă această cestiune a ocupat numai pe Suedia? În Grecia, dlor, pe care în ordinul importanței politice cred c'ă o întrecem noi, una din cauzele căderii lui Othon a fost c'ă el nu avea o dinastie. În veacul al 19 nu se primea așa lesne de c'ătră națiuni moștenitorii la tron, ca în veacurile de mai înainte, când în Spania Ludovic al XIV-lea a pus pe Bourboni și tot a fost luptă mare.

România, dlor, prin situațiunea sa geografică înfașășează greutăți mari la deslegarea cestiunii de moștenire la tron, mai mare de c'ă Spania și alte țări. Noi s'untăm puși aici între doi vecini puternici. Ei bine, credeți d'voastră c'ă dacă o singură oare tronu ar rămănea vacant, am putea alege oare pe cine am voi?... De aceea suntem datorii s'ă stărăm, c'ă s'ă vedem cu ochii nostri pe moștenitorul tronului în palat, s'ă-l trăescă-cu noi, s'ă cunoască țeara, s'ă învețe româneșce, ca s'ă fie Rege român (aplause). Camera aceasta, care a proclamat egalitatea înainte de a se despărți, trebuie s'ă stăruiască a se hotări cestiunea succesiunii s'ă nu fie regulată numai pe hârtie, ci și în fapt, adică s'ă facă ca Principele moștenitoriu s'ă fie aici între noi, alături cu tronul, ca se-l învețe a fi Rege aici.

Scim c'ă pot fi și considerațiunile de inimă, cari s'ă fie oprite aceasta până acum, fiind-c'ă și Regeții trebuie s'ă aibă inimă ca a ȝis un mare autor, dar cu c'ăt pozițiunea lor este mai înaltă, cu atît și datoriile lor s'unt mai mari. În veacul al XIX Regeții au putut pretinde, ca poporul s'ă fie pentru d'șii, și ci ei s'unt pentru popoare (aplause).

Așa dar dlor, noi, bătrâni și tineri, avem o datorie înainte de a ne duce acasă, adică a face o adresă la tron, prin care s'ă rugăm pe Majestatea sa Regele, s'ă ne aducă în țeară pe Principele moștenitor al Regatului Român. Și cu atît mai mult avem această nevoie, noi acei cari am cerut guvernul monarhic, pentru c'ă am așdit la această tribună ȝicându-se c'ă se preferă o republică cu Rege. Atât cei din fași, c'ăt și cei de aci nu am înțeles aceea cu Rege. Scim unde a ajuns Ludovic al XVI, care pe monedele cu effigia sa punea inscripțiunea republicei. Am v'edut pe de altă parte republicele cu imperatori ca prepedinți și scim ce au devenit. Și când astăzi vedem ce soartă au republicile în țările latine, atunci trebuie s'ă cerem ca s'ă se întărească la noi principiul monarhic, până când republica va face turul Europei.

Cestiunea aceasta a monarhiei este pentru noi o cestiune de viață și de moarte, dacă nu din punctul de vedere al conviciunilor, dar din punctul de vedere al rațiunii de Stat și nici o monarhie sau guvern monarhic nu poate se fie fără dinastie (aplause). Eu, ca unul dintre cei mai bătrâni, v'am desleșea căia ca a unul care, în anul acesta am v'edut moartea de aproape, am voit ca mai înainte de a muri s'ă-mi fac datoria și s'ă ȝic aceste cuvinte ca o necesitate pentru țeara mea. Dacă voim s'ă avem o stabilitate în această țeară, nu trebuie s'ă ne gîndim numai la sprijinul unui singur om, fie el chiar Carol de Hohenzollern, ci trebuie s'ă stabilim teretul legal pentru cazul unei vacanțe unei succesiuni la tron (aplause).

Varietăți.

* (I. vitare). P. T. membrii ai „Reuniunii române de cîntări” s'unt invitați la concertul ce reuniunea va aranja *Duminică în 3 Decemvre st. n. 1882* în sala d. la „Musikverein”; Pămîntul m'ic Nr. 1, cu următorul program:

1. Presimțiri de primăvară:
 - a) Presimț. de primăvară.
 - b) Viorica.
2. Două cîntece pentru sopran de F. Schubert.
 - a) *Anger de pace.*
 - b) *Morarul și ivorul.*
3. Solo de bass și chor de bărbați din Opera „Norma” de C. Bellini.
4. Două cîntece românești:
 - a) *Sărmană frînă.*
 - b) *Rîmă s'ănătoasă;* pentru chor miest de G. Dima.
5. Două duette pentru sopran, de F. Mendelssohn:
 - a) *Trailul în lan.*
 - b) *Mărgăritărele și floricelele.*
6. a) *Angerul intrarea v'ezind* chor miest de G. Dima.
 - b) *Ace verum* chor miest de W. Mozart.
7. *Cântec de jertfă*, pentru bass L. v. Beethoven.
8. *Bucuri nevinoate*, chor de bărbați de C. Spohn.

Începutul la 7 oare seara. Biletete se vor estrada Sâmbătă în 2 și Duminică în 3 Decemvre st. n. a. d. dela carole 4-5 d. a. în cancelaria „Asociațiunii transilvane” Strada „Cisndiei” Nr. 7.

P. T. membrii s'unt rugați ași lua biletete necesare, căci fira biletul intrarea nu e permisă, ar lacassă biletete nu se vor elibera.

Sibiu în 28 Noemvre n. 1882.

Comitetul.

* *Himen*. Dl. Nicolau Russu inv'etătorii și domnișoara Carolina născ. Nicoliu Comșa paroch gr. or. au serbat cununiele dlor Luni la 8 Noemvre st. v. în biserică gr. or. din Covasna.

* (Necrolog). Suprîndător și intristător totodată a fost pentru noi anunțul ce ne a sosit Sâmbătă dela Elisabetopole. El ne anunță c'ă pleada acelor funcționari români în ramul justiției, cari se strecuraseră în timpurile din urmă s'au mai împuținat cu unul. Deplângem pierderea unei puteri încă în etatea, care promitea sprijin celor ce căutau dreptate, dar cu deosebire rașim familiei ce a rămas orfană.

Eată anunțul:

Subsemnații cu inima înfrîntă de durere anunțăm tuturor consăngenilor amicilor și cunoscuților, c'ă mult iubitul lor consoarte, părinte și frate fericit:

Ioane Pinciu,

jude regesc, la tribunalul din Elisabetopole a reposit, adică ce fu împărțit cu sântele taine astăzi la 2 oare după ameași în Domnul în etate de 68 ani.

Remășițele pămîntesci se vor astruca în morment cu ceremoniele ritului greco oriental în 26 Noemvre stilului gregorian după ameași la 2 oare în Micăsasa.

Fie-i țărâna ușoară și amintirea veclnică.

Elisabetopole în 23 Noemvre 1882 n.

Ana Pinciu, consoarta. Ioane Pinciu, Valeriu Pinciu, Emiliu Pinciu, Aurelia Pinciu, Maria Pinciu Ana Pinciu căsătorită Vasile Dan, fii. Aleman Pinciu, Sierb Pinciu frații.

* (Earn'avenenit) dincoartă și cea puțină c'ă se arătase, a dispărut și a făcut loc celui mai frumos timp, încât pare c'ă așteptăm Pascele, dar nu Crăciunul. Flori de fragi, și fragi necapte chiar s'ă v'ed și în părțile noastre.

* (Carnevalul lupilor) este foarte lung. În privința aceasta se scrie dela Marpod, c'ă acolo și în împrejurimile lupii își petrec de minune. Din curtea unui măcelar, care locuiește în mijlocul comunei au răpît șese și în pădure au atacat turma de por-

cii dela ghinde. Dela o scroafă au rupt o pulpa.

* (Petițiune antisemitică). Deputatul Istoczy a prezentat în casa deputaților Ungariei în ședința dela 20 Noemvre n. o petițiune subscrisă de 2174 de alegători, prin care petenții cer casarea egale îndreptățiri a Evreilor, întierderea de a umbra copiii de Evrei la școlă, oprirea Evreilor de ași acuira proprietăți imobile și în st'erșit guvernul s'ă retragă proiectul privitor la căsătoria mestecată între creștini și israeliți.

* (Confederațiunea latină). Precum vor vedé cetitorii din cele ce urmează mai la vale, astăzi departările s'au micit și lumea, care ni se părea odată foarte depărtată, ne este foarte aproape.

Frații nostri din apusul Europei, de care am fost despărțiți mi de ani, au început a se interesa și de noi. Organele de publicitate a le lor nu numai discută afacerile noastre, ci am avut ocaziunea a vedé cum își dau silința de a deschide calea la ameliorarea sorței noastre, întrepunându-se, prin articuli scrisi cu simțemnt până și pentru o înțelegere a Maghiarilor cu Românii.

Este dar la rîndul nostru a fi prevenitori față cu acest interes și pentru a face posibilă prevenirea noastră ȝinem de datoriță a face loc aici următoarelor:

„Confederațiunea Latină” ȝiar italiano-român, revista săptămînală a mișcării popoarelor de gînta latină. „Confederațiunea Latină,” este singurul ȝiar în Europa, care propagă cu țarie interesele popoarelor latine. „Confederațiunea Latină” intră în al II-lea an de viață și în a doua serie, pentru c'ă ȝiarul nostru datează încă dela 1871.

„Confederațiunea Latină” are de scop a propaga uniunea federativă a națiunilor latine (Italia, Francia, Spania, România, Belgia, Portugalia) cu singurul scop de apărare și pentru a putea contrabalansa influențele politice și de absorbire ale pangermanismului.

„Confederațiunea Latină,” este unicul ȝiar italian, care propagă interesele României, și care urmărește de aproape mișcarea sa politică și literară;

„Confederațiunea Latină” se ocupă cu tot dinadinsul de cele mai grave cestiuni, care interesează politica României, precum și apărarea cauzii românilor din Transilvania față cu preponderanța maghiarismului și a românilor din Macedonia contra opresiunii fanarioțlor și a clerului grecesc. „Confederațiunea Latină, fiind convinsă, c'ă în soluțiunea cestiunii Orientului stă viitorul arangiament politic al Europei, secretul echilibrului general, noi, în anul ce vine, precum am făcut și în anul ce espiră, vom da o specială importanță la afacerile orientului și pentru interesul civilizațiunii latine, vom apăra sentinela avansată a romanismului în Orient, adică pe România, care, în fața orgiei sale în fața progresului la care a ajuns, pentru patriotismul armatei române, pentru însemnătatea intelectuală, de care s'ă bucură printre popoarele vecine, în fața soluțiunii cestiunii orientului, România caută nu numai a confirma propria independență a țerei, dară mai cu deosebire și înainte de toate a se asigura și pentru viitor, exercitând în soluțiunea ce se aproape, legitima influență dorită și recunoscută națiunii celei mai civilizate a Orientului. Așa fiind, atențiunea noastră specială, va fi atrasă în favoarea României și a latinilor din Orient.

Pentru a putea obține acest înalt și patriotic scop, mai mult de c'ăt vorba, valoarează numele acelor cari au ridicat și manțin sus drapelul acestor idei. Directorul „Confederațiunii

